

שלבי הלמידה העבודה העיונית והתוצר היצירתי

שכבה ג' ד'

חקר הגולן בסימן 50 שנה לחידוש ההתיישבות ברמת הגולן תוצרי המלצה
ופרסומת

שלב ראשון:

בחרו מקום/אתר ברמת הגולן. חשבו, מה תרצו לדעת עליו, מה מיוחד בו, מדוע אתם ממליצים עליו, מה אפשר לספר/לפרסם עליו, למי כדאי להכיר אותו, למי כדאי להגיע אליו.

שלב שני: תחילת חיפוש החומר וכתירת העבודה העיונית

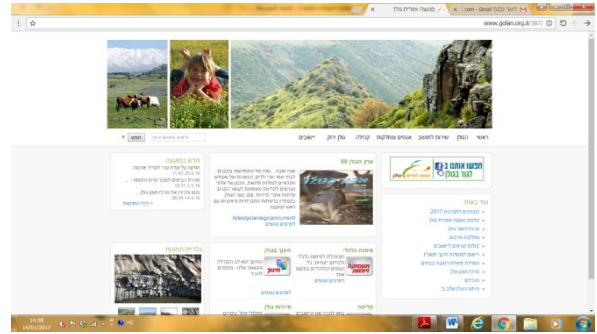
לשלב זה שני חלקים:

חלק א: עמוד בעיתון

הכינו "תעודת זהות" הכוללת תמונה, ופרטים נוספים:

שם הישוב, מדוע הוא נקרא כך, באיזה חלק של הגולן הוא נמצא, תאריך הקמתו, מאפיינים עיקריים (ישוב צעיר/עתיק/ עירוני כפרי) אתרים חשובים בישוב וכו'.

לאחר איסוף החומר, יש לעצבו בצורה מעניינת, מושכת בהיבט העיצוב והתוכן, כדף עיתון בתוכנת "איחולן".

חלק ב: המלצה או פרסומת

בחרו אתר מעניין בישוב בו בחרתם

א. נמקו את בחירתכם.

ב. ספרו במילים שלכם ב 5-10 שורות על אתר זה.

ג. הוסיפו תמונה של האתר שבחרתם.

ד. כתבו סימא מושכת לאתר.

ה. עצבו סמל (לוגו) לאתר. בציור, תמונה, תוכנה לעיצוב וכו'.

ו. כתבו פרסומת/המלצה לבילוי באתר אשר בחרתם. (לכל אחד תינתן הנחייה אישית לפי בחירתו).

ז. סקר: כתבו שאלון בגוגל דוקס (הנחייה בהמשך) על האתר. לאחר שתבצעו – נרכז יחד את הנתונים ואותם

נציג בעבודה.

אפיון פדגוגי של משימת הלימוד

מרה: ד"ר עירית ששון

חברות הצוות המפתח: ליאת נחמיאס, רותי דניב, הדר יעקבי, מירה הופמן, אפרת גת, נועה אשכול, סופי סייג, אלינור קולצ'וק-נאור ויעל סנדרוסי.

מסגרת הלימוד: במסגרת שיעורי "מרחב חוקר" ניתנה לתלמידי כיתות ג'-ד' משימה בנושא "50 שנות התיישבות בגולן".

מטרות: התלמידים יחשפו לתכנים בנושא היסטוריה, גיאוגרפיה, טבע, מדע, ארכיאולוגיה, תעשייה ותיירות בגולן.

התלמידים ילמדו את שלבי תהליך החקר: בחירת תת נושא למחקר, ניסוח שאלת מחקר, איתור מידע ממקורות שונים ומיזוגו והכנת תוצר יצירתי המשקף את תוצאות המחקר. באמצעות תהליך זה התלמידים יתרגלו עבודה עצמאית תוך לקיחת אחריות אישית על התקדמותם, וראיית המורה כמנחה ויועץ ולא כמוסר הידע.

א. פרקטיקות ההוראה:

הוראה ולמידה בדרך החקר: הבניית ידע באמצעות שאילת שאלות, איסוף וניתוח נתונים. על בסיס הנתונים נבנים טיעונים המבוססים על ראיות. התהליך אפשר היכרות עם אסטרטגיות שונות בתהליך החקר, חשיפה למקורות מידע שונים (כתובים, אלקטרוניים, אנושיים וכד') ואופי המידע המושג על ידי כל אחד מסוגי המקורות. בסיום התהליך התלמידים הפיקו תוצר יצירתי (משחק/שיר/כתבה/עלון פרסומי/מחזה/המלצה כתובה).

למידה שיתופית- למידה בהקשרים חברתיים מגוונים. הילדים צוותו לקבוצות עבודה על פי בחירה, נחשפו לאורך כל התהליך לעבודות עמיתיהם, ועזרו או נעזרו במידת הצורך. הלמידה השיתופית הביאה באופן טבעי לחלוקת תפקידים שזימנה גילוי החוזקות האישיות של כל תלמיד לצד התחומים המאתגרים יותר, ואפשרו להם להביא לידי ביטוי את התחומים שבהם הם חזקים לדוגמה: קריאה, מימוניות כתיבה, משחק, מציאת פתרונות, המצאת רעיונות, אומנויות שונות כגון ציור, שרטוט, מוזיקאליות, עריכה ועוד.

למידה מתוקשבת – הצוות בחר כלי טכנולוגי ("איחולן") פשוט וידידותי שאיפשר למזג את המידע הראשוני שאותר על ידי התלמידים בדרך ייחודית, מתומצתת, יצירתית ומעוררת חשיבה ותכנון. **סיורים לימודיים מחוץ לכותלי בית הספר-** יציאה לסיור לימודי במקומות עם זיקה לנושאים הנחקרים, בהם נפגשו התלמידים ומנחיהם עם מומחים, אנשי מקצוע, תושבי האזור והתנסו באיתור מידע באמצעות ראיון והתבוננות.

הרצאה- במסגרת תהליך החקר נחשפו התלמידים להרצאות, מצגות ושיעורים פרונטליים שניתנו להם על ידי מנחיהם ועוסקים בסוג התוצר אותו בחרו להפיק, גישות עבודה ודגשים המקדמים את הפקת התוצר.

העובדה שמדובר בתהליך ממושך אפשרה גיוון של פרקטיקות הוראה וכך סופק מענה ללומדים השונים בהתאם לצרכיהם, סגנונם ומטרותם הלימודית.

ב. מימוניות חשיבה

במשימה באות לידי ביטוי המימוניות הבאות: טיעון, הערכת מהימנות מקורות מידע, חשיבה יצירתית וחשיבה ביקורתית.

אפיון המשימה ע"פ הטקסונומיה של בלום:

רמת החשיבה	המימוניות הנרכשות	דוגמאות
ידע	איתור מידע שאילת שאלות	לדעת היכן למצוא את הפרטים, לרכוש אסטרטגיות חיפוש, לשאול שאלות רלוונטיות
הבנה	ציון הרעיונות המרכזיים ויצירת השוואה בין מקורות מידע. ארגון המידע והתאמתו לצרכי הלומד	למיין את המידע שאותר, להשמיט חלקים מיותרים, להתרכז בעיקר.

רמת החשיבה	המיומנויות הנרכשות	דוגמאות
	ולמטרותיו.	
אנליזה	הבחנה בין עובדות להשערות. הסקת מסקנות מתוך נתונים שנאספו.	בחינת הידע הקודם של התלמיד אודות הנושא שבחר, הערכת הידע ומהימנותו. בניסיון לענות על שאלת המחקר חילקו התלמידים את הידע שצברו לקטגוריות ובחנו את ההקשרים בין החלקים השונים למשל "סיבה ותוצאה".
סינתזה	הסקת מסקנות אישיות ומענה על שאלת המחקר מתוך הבנייה אישית של הידע. בניית התוצר, דוגמות: הרכבת משחק בנושא הנחקר- כתיבת החוקים וההנחיות, יצירת לוח משחק ועזרים ועוד. כתיבת שיר דקלומי בנושא הנבחר תוך שימוש בטכניקות כתיבה שנרכשו בשילוב עם הידע נאסף והקלטת השיר על גבי מקצב נתון.	-
הערכה	רפלקציית עמיתים.	התלמידים התנסו בתוצרים של עמיתיהם ובחנו אותם על פי מחוון.

ג. גישות בפסיכולוגיה של הלמידה:

התהליך התקיים ברוח הגישה הקונסטרוקטיביסטית שבה הלומד הוא שותף פעיל בהבניית הידע וההבנה שלו. המורה מנחה את הלומד לבצע קישור בין ידע קיים לבין ידע חדש אליו התלמיד נחשף. עקרונות הגישה הקונסטרוקטיביסטית באו לידי ביטוי במלואם בתכניתנו: הפעלת ידע קודם של הלומד, רכישת ידע חדש, הבנת ידע, יישום הידע ורפלקציה.

מחוון להערכת ביצועי התלמידים:

בכל קבוצה נדרש תוצר סופי שונה. המחוון מותאם לכל התוצרים, כמובן שלכל תוצר היו דרישות מותאמות.

תבחין	רמת ביצוע בסיסית	רמת ביצוע ממוצעת	רמת ביצוע גבוהה
איתור מידע רלוונטי	אותר מידע בסיסי ממקור אחד	אותר מידע בסיסי ביותר ממקור אחד	אותר מידע מגוון ממספר מקורות
איכות הכתיבה (מבנה, תוכן)	הכתיבה והמבנה ברמה נמוכה. לא נכללו כל המרכיבים	הכתיבה טובה, מבנה העבודה כולל חלק מהמרכיבים הדרושים	הכתיבה מיטבית, התוכן רלוונטי, המבנה כולל כל את המרכיבים שנדרשו
עבודת צוות	לא הייתה חלוקת	נעשתה חלוקת תפקידים	נעשתה חלוקת תפקידים. כל

תבחין	רמת ביצוע בסיסית	רמת ביצוע ממוצעת	רמת ביצוע גבוהה
	תפקידים ורק חלק מחברי הקבוצה היו שותפים	ולאורך התהליך חלק מחברי הקבוצה היו שותפים	חברי הקבוצה היו שותפים לתהליך
תוצר סופי	לא הגיעו לתוצר סופי או התוצר חלקי	יש תוצר סופי העונה על חלק מהדרישות	התוצר עונה על כל הדרישות

הגולן תבנית נוף מולדת – 50 שנה לגולן *יעי ד. כנדאניאן*

התוכנית הייתה השנה בסימן 50 שנה לגולן. מטרת התוכנית חיזוק הקשר של הילדים עם הגולן, למידה משמעותית המושתתת על דיאלוג ועבודה בצוותים. שימוש במרחב הגלני הסביבתי והאנושי, היוזמות המגוונות והייחודיות של חבל הארץ שלנו.

תחת הכותרת בוחר כל תלמיד תחום ונושא אותו הוא רוצה לחקור. תפקידו של המורה בהנחיית הקבוצות ובמתן כלים משמעותיים ללמידה- חיפוש חומרים, כתיבה נכונה של טיעון, לזמן את היציאה לשטח כחלק מהחקר. החשיפה והמפגש עם דמויות משמעותיות בגולן.

1. צומח בגולן-נושא גידול הזית בגולן
2. אומנות- אדם ונוף – חקר הישובים בגולן והכנת פסיפס ישובי.
3. אדם ואדמה בגולן- חקלאות, בנייה, מסלע, תיירות, מלחמות, אקולוגיה ועוד
4. תקשורת- הגולן מאז ועד היום.

הצגת התוצרים סיפרה את סיפורה של העבודה, המשמעות, האתגר, עבודת הצוות- התלות ההדדית וההתחבטות הכרוכים בכל עבודה. כמנחה בקבוצה נכחתי בתהליכים מגוונים של למידה, ראיתי את הערפל בתחילת התהליך ואת האור המפציע בכל שלב. מתוך הרפלקציות שכתבו הילדים ניכר התהליך המעמיק של הלמידה הפנימית של כל אדם עם עצמו.

"הבנתי שאנשים מציצים לאנאן כי זהו חבל ארץ מיוחד שיש בו נוף יוצא דופן, מקורות מים, מסלולי הליכה וכנרת."
"למדתי שהעבודת צוות צריכה להתבסס, להקשיב. לפעמים היא עצרה אותי ולפעמים קידמה אותי."

"למדתי לעבוד עמיתים על הנושא. בפעם הבאה כנראה חקר יהיה לי יותר קל למצוא עמית חקר טובה. למדנו לעשות שימוש בטיעון ולא היה לי קל"

"נהניתי בעבודת הצוות, אבל למדתי שקלף אי יותר לעבוד לבד כי
בעבודת צוות אני לא תמיד חושב כמו החבר לצוות שלי."

וצתה פנינו ל 70 שנות עצמאות, תודה לעדנה ולחסי שצודדו ואפשרו .